

FIȘA DISCIPLINEI
Literatură portugheză (Evul Mediu și Renașterea)
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și Literaturi Romanice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură portugheză / Licențiat
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Literatură portugheză (Evul Mediu și Renașterea) (în limba portugheză)				Codul disciplinei	LLB3161	
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic				Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Obligato riu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar / curs practic	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					38
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					38
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					38
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					4
Alte activități					4
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					126
3.8. Total ore pe semestru					182
3.9. Numărul de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, videoproiector.
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de seminar; prezența la seminar - 75%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<p>C1 Identificarea și prezentarea particularităților istorice și literare ale Evului Mediu și Renașterii în Europa și Portugalia</p> <p>C2. Recunoașterea amprentei estetice și a tematicii abordate de autorii studiați</p> <p>C3 Dobândirea și utilizarea limbajului specific</p> <p>C4 Analizarea eficientă a unui text literar portughez, prin suprapunerea cadrului teoretic și metodologic cu reflecția personală și creativitatea.</p> <p>C5 Utilizarea competență a cunoștințelor dobândite și corelarea acestora cu alte domenii ale cunoașterii</p> <p>C6 Dezvoltarea autonomiei intelectuale și a capacității critice, deosebind, în același timp, cunoașterea științifică de opiniile personale.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice.</p> <p>CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Acest curs își propune să prezinte și să aprofundeze operele paradigmatică ale Evului Mediu și Renașterii portugheze, analizând contextul cultural ce stă la baza acestora și străbătând numeroasele genuri literare cultivate de-a lungul acestei perioade. Se va parcurge, în prima jumătate a cursului, perioada cuprinsă între reprezentările literare ale culturii trubadurești și cronicile medievale ale lui Fernão Lopes și ale urmașilor săi, analizând caracteristicile singulare ale fiecărei opere reprezentative. Cea de-a doua parte a cursului va fi dedicată Renașterii portugheze, ce a facilitat crearea și propagarea unei literaturi diverse și, în același timp, substanțiale. Autorii fundamentali cuprinși în acest segment, precum Gil Vicente, Francisco de Sá de Miranda, António Ferreira, Bernardim Ribeiro, Luís de Camões sau Fernão Mendes Pinto, vor constitui puncte de reper indispensabile în itinerariul celor ce aspiră la cunoașterea și propagarea literaturii portugheze.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (<i>cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - predarea și consolidarea noțiunilor de teorie literară, de prozodie și stilistică. - consolidarea deprinderilor de analizare a textului literar, de interpretare a acestuia. - cunoașterea operelor, a biografiei dedicate autorilor reprezentativi ai Evului Mediu și Renașterii. <p>2. Explicare și interpretare (<i>explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - consolidarea algoritmilor de elaborare a unor prezentări orale pe baza fișelor de lucru, a studiului individual în bibliotecă și cu consultarea unor surse corecte și moderne de informare existente pe Internet. <p>3. Instrumental-aplicative (<i>proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate: istorii ale Portugaliei, Braziliei și Africii, cursuri de cultură și civilizație portugheză, enciclopedii, dicționare, CD-DVD, Internet etc. - consolidarea deprinderilor de documentare: cărți, fișe de lucru, Internet, CD/DV

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	<p>4. Atitudinale (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice / valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane / instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea cunoștințelor privind cultura și civilizația Portugaliei și a spațiului lusofon - dezvoltarea gândirii critice și a interesului pentru domeniu
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. Definirea conceptului de „Ev Mediu”, stabilirea reperelor culturale și istorice ale acestei epoci. Elemente de estetică medievală. Portugheza medievală și primele documente în portugheză.	Prezentare expozitivă (prelegere), dialog interactiv și vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 2. Lirica profană galaico-portugheză. Culegerile de poezii medievale: <i>Cancioneiro da Ajuda</i> , <i>Cancioneiro da Biblioteca Nacional</i> , <i>Cancioneiro da Vaticana</i> . Poezia religioasă: <i>As Cantigas de Santa Maria</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 3. Istoriografia medievală portugheză: „cărțile de neam” (<i>Os Livros das Linhagens</i>) și <i>Cronica de la 1344</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 4. „Ciclul breton” (<i>A Matéria da Bretanha</i>). Prosa doctrinară de la Curte.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 5. Cronica medievală. Viața și opera lui Fernão Lopes. Arta și adevărul istoric al operei sale. Textele istoriografice ale succesorilor lui Fernão Lopes: Gomes Eanes de Zurara și Rui de Pina.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 6. Renașterea și Umanismul. Noile paradigme estetic-literare în Europa. Caracteristicile Renașterii portugheze.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 7. Gil Vicente, „părintele teatrului portughez”. Originile și structura teatrului vicentin. Aspecte estetice și stilistice ale <i>auto</i> -urilor vicentine. Satira socială.	Prezentare expozitivă (prelegere), dialog interactiv și vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 8. Poezia renașcentistă. Francisco de Sá de Miranda. Sá de Miranda, între inovațiile italiene și tradițiile medievale. Aspecte tematice, estetic-literare și lingvistico-stilistice ale operei sale.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 9. António Ferreira. Poezia (temele principale și aspectele estetic-literare și lingvistico-stilistice) și teatrul (<i>Castro</i> și comediile). Reînvierea tragediei clasice și consolidarea mitului național al lui Inês de Castro.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	

Curs 10. Romanul sentimental al lui Bernardim Ribeiro și moștenirea literară a lui Giovanni Boccaccio.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 11. Luís de Camões. Poezia lirică și temele petrarchiste ale iubirii. Lirica intimă și poezia pură. Teatrul camonian.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Curs 12. Luís de Camões, <i>Os Lusíadas</i> și idealul renascentist al epopeii. Rolul și semnificația mitologiei greco-latine.	Prezentare expozitivă (prelegere), dialog interactiv și vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 13. Literatura de călătorie ca fenomen cultural. Rolul descoperirilor în reconfigurarea identității și alterității.	Prezentare expozitivă (prelegere), dialog interactiv și vizionarea unor scurte filme documentare	
Curs 14. Literatura de călătorie. Valoarea documentară și artistică a operelor lui Álvaro Velho, Pêro Vaz de Caminha, Francisco Álvares, António Tenreiro și Fernão Mendes Pinto.	Prezentare expozitivă (prelegere) și dialog interactiv	
Bibliografie Bernardes, José Augusto Cardoso (org.), <i>História crítica da literatura portuguesa, Vol. II. Humanismo e Renascimento</i> , coord. Carlos Reis, Lisboa, Verbo, 1999. Dias, Aida Fernanda (org.), <i>História crítica da literatura portuguesa, Vol. I. Idade Média</i> , coord. C. Reis, Lisboa, Verbo, 1998. Ferreira, Maria Ema Tarracha de, <i>Poesia e prosa medievais</i> , Lisboa, Biblioteca Ulisseia, 1988. Neves, Leonor Curado, Margarida Madureira & Teresa Amado, <i>Matéria da Bretanha em Portugal</i> , Lisboa, Edições Colibri, 2002. Saraiva, A. J. & O. Lopes, <i>História da Literatura Portuguesa</i> , Porto, Porto Editora, 2017.		
8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Cântecul despre prieten, cântecele de dragoste și cântecele de zeflemea și blestem.	Expunerea, explicația, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 2. Cântecul despre prieten, cântecele de dragoste și cântecele de zeflemea și blestem.	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 3. Cărțile de neam (<i>A dama do pé de cabra, Dona Marinha, Salado</i>)	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 4. <i>Demanda do Santo Graal</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 5. D. Duarte, <i>Leal conselheiro</i> . Fernão Lopes, <i>Crónica de D. Pedro e Crónica de D. João I</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 6. Garcia de Resende, <i>Cancioneiro Geral</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 7. Gil Vicente, <i>Auto da barca do inferno</i> .	Lectura, analiza și interpretarea, explicația, comparația, dialogul	
Seminar 8. Francisco de Sá de Miranda, <i>Poesias</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 9. António Ferreira, <i>Castro</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	

Seminar 10. Bernadim Ribeiro, <i>Menina e moça</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 11. Luís de Camões, <i>Sonetos</i> .	Lectura, analiza și interpretarea, explicația, comparația, dialogul	
Seminar 12. Luís de Camões, <i>Os Lusíadas</i> .	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 13. <i>A Carta de Pero Vaz de Caminha</i>	Explicația, lectura, analiza critică de text, discuția deschisă, participarea activă	
Seminar 14. Evaluare – probă scrisă.		

Bibliografie

Caminha, Pero Vaz de, *Carta a El-Rei D. Manuel sobre o Achamento do Brasil*, Porto, Porto Editora, 2019.
Camões, Luís de, *Sonete*, traducție și note de H.R. Radian, București, Editura Univers, 1974.
Camões, Luís de, *Os Lusíadas*, org., text și note Helder Guégués, Lisboa, Guerra & Paz, 2020.
Ferreira, António, *Castro*, Mem Martins, Publicações Europa-América, 1997.
Lopes Fernão, *Crónicas*, selecție și introducere de Maria Ema Tarracha Ferreira, Lisboa, Editorial Verbo, 2005.
Mattoso, José, *Narrativas dos Livros de Linhagens*, Lisboa, Círculo de Leitores, 2020.
Miranda, Francisco de Sá de, *Obra completa*, introducere, fixare a textului și note de Sérgio Guimaraes de Sousa, João Paulo Braga & Luciana Braga, Porto, Assírio & Alvim, 2021.
Pinto, Fernão Mendes, *Peregrinação* (2 vols.), Mem Martins, Publicações Europa-América, 1988.
Reis-Sá, Jorge & Rui Lage, *Poemas portugueses – Antologia da poesia portuguesa do séc. XIII ao séc. XXI*, Porto, Porto Editora, 2010.
Ribeiro, Bernardim, *Menina e Moça*, Porto, Book Cover Editora, 2021.
Vicente, Gil, *Auto da Barca do Inferno*, Porto, Porto Editora, 2021.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu SC Best Trad SRL, SC Sistemic Trad SRL, Emerson SRL, SC Cartea Ardeleana SRL, SC Genpact Romania SRL.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- cunoașterea și înțelegerea teoriei predate în cadrul cursului	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%
	- cunoașterea bibliografiei		

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

10.5 Seminar / curs practic	<p>Barem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 punct din oficiu - participare activă la seminar – 3 puncte - analiza pertinentă a fragmentelor pe care le vor avea de comentat în cadrul verificării, pornind de la conceptele și noțiunile explicate la curs și consolidate în cadrul seminarului – 5 puncte - originalitatea comentariului de text – 1 punct 	Examen scris-2 ore; note de la 1 la 10.	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, le recunoaște și le definește corect. Limbajul de specialitate este simplu, dar corect utilizat. Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului. Studentul a citit operele principale analizate. Analiza pertinentă în cadrul verificării de la seminar, a fragmentelor din operele autorilor studiați.</p> <p>Minim nota 5 la curs și seminar pentru a putea calcula media finală. În cazul în care una dintre componentele mediei este nepromovată, în sesiunea de restanțe studentul se prezintă la examinare doar la partea respectivă, cealaltă componentă fiind recunoscută.</p>			
<p>Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Frauda sau tentativa de fraudă la examinare se sancționează cu nota 1 (unu).</p>			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
25.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs
Lect. dr. Cristina Petrescu

Numele și semnătura titularului de seminar
Lect. dr. Cristina Petrescu

Data avizării în Departament:
01.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. Dr. Cristiana Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: